

İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ KURULTAYI'NA DOĞRU

Cemal GÖKÇE

İMO İstanbul Şube Başkanı

İnşaat mühendisliği en eski mesleklerden biridir ve birçok mühendislik alanının çıkış noktası olduğunu da söylemek abartılı bir ifade olmaz. İnşaat mühendisliği can ve mal güvenliğinden önemli ölçüde sorumlu olan bir meslektir. Kendi amacına bağlı olarak her zaman kamusal ve toplumsal alanda yeterli ölçüde bir etkinlik içinde olması gerekir. Bu nedenle inşaat mühendisinin mesleğine ve toplumsal sorunlara her zaman duyarlı olması da kaçınılmazdır. Dolayısıyla inşaat mühendislerinin **planlama, tasarım ve uygulama alanında etkili bir güce sahip olmaları da zorunlu olmaktadır.**

Oysa inşaat mühendisliği alanı bugün birçok sorunla karşı karşıya olduğu gibi, olması gerektiği yere ulaşmakta birçok engelle de karşılaşmaktadır.

Bizim bir meslek insanı, bir meslek odası yöneticisi olarak mesleğimizin toplumdaki yerini ve imajını geliştirmek gibi bir görevimiz vardır. Ayrıca inşaat mühendisliği alanının planlayıcı, tasarımcı ve yapımını sağlayan insanları olarak, mesleğin geleceğini uzun vadeli planlamak, bir yol haritası oluşturmak gerekiyor.

Bu kapsamda **Odamızın ve inşaat mühendisliği alanında varolan birikimleri açığa çıkarmak, varılmak istenen yerin ne olması gerektiğinin altını çizmek bir görev olarak karşımızda duruyor.**

Bugün dünyada sürmekte olan küreselleşme olgusu son derece acımasız bir rekabet ortamını da ortaya çıkarmıştır. Ayrıca son 50 yılda üretilen bilgi, insanlık tarihinde üretilen bilgilerden çok daha fazladır. Günümüz toplumları üretilen bilgileri ve teknolojileri aynı zamanda hızlı bir şekilde tüketmektedir.

Dünyadaki ülkelerin birçoğu ekonomik alanda, teknolojiye, sosyal ve politik alanda işbirliğini artırmışlar, küreselleşme adı verilen yeni bir sistem oluşturmuşlardır. Dünyadaki bu gelişmeler, ülkemizi önemli ölçüde etkilediği gibi, mühendislik hizmeti üreten inşaat mühendislerini ve inşaat mühendisliği alanını da önemli ölçüde etkilemiştir.

Bugünkü şartlar ve olanakların önceki dönemlere göre farklı olması, -ortaya çıkan analiz ve tasarım programları-

mühendisin ustalığından çok problemin daha hızlı çözümlenmesine olanak tanıyan bir durumun ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu gelişmeler mühendisin düşünme ve analiz yapma gücüyle birlikte öngörüsünü de önemli ölçüde azaltmış, çoğu zaman analiz ve tasarımda program sonuçlarının olduğu gibi kabul edilmesine neden olmuştur.

Dünyada ve ülkemizde değişen koşulların yansımalarına bağlı olarak;

- inşaat mühendisliği kapsamında,
- öğrencilerin niteliğinde,
- öğretimle ilgili araç ve olanaklarda,
- eğitim politikalarında

bir dizi değişiklikler ortaya çıkmıştır.

İnşaat mühendisliği kapsamında konuyu irdelediğimizde; iletişim araçlarının, teknolojinin, bilgisayar kullanımının ve sanayileşmenin geldiği yer ve gelişmeler, uluslararası ilişkiler ve rekabet koşullarını da önemli ölçüde etkilemiştir. Ayrıca sosyal, kültürel ve toplumsal gelişmelerin yanında küçük boyutlu ve bireysel projelerin yerini, büyük boyutlu projeler almıştır. Bu kapsamda proje yönetimi gelişmiş, disiplinler arası uygulamaların bütünlüklü bir ortamda üretilmesini sağlayacak bir hizmet anlayışını da gündeme getirmiştir.

Yine mühendislikte çevre ve sürdürülebilirlik kavramı giderek yaygınlaşmaktadır. Dünyada bulunan insanların yaşam kalitesinin daha çok yükseltmeye yönelik aşırı tüketimin artması, gelecek kuşakların yaşam alanlarını ve yaşam kalitesini de olumsuz olarak etkileyecektir. Dünyadaki bu tür gelişmeler fiziksel gereksinmelerin yanında, tarihi ve kültürel değerlerin korunmasını ve insan odaklı bir mühendislik hizmetinin üretilmesini de gündeme getirmektedir.

Öğrenci niteliğinde ortaya çıkan değişikliklere baktığımızda; inşaat mühendisliği bölümlerini tercih eden öğrenci niteliği farklılaşmış, oluşturulan üniversite sınav sistemi öğrencilerin muhakeme yeteneğini ortadan kaldırmıştır. Bu durum, öğrencilerin problem çözme becerisini bilgi depolayarak ortadan kaldırmaya dönük bir sonuç ortaya çıkarmıştır. Ayrıca sosyal ve ekonomik koşullar da öğrencilerin motivasyonlarını önemli ölçüde etkileyerek, az bir enerji harcanmasıyla diploma alınmasına olanak tanıyan bir durumu oluşturmuştur.

Öğretim araçlarının sağlanmasına yönelik değişiklikler ise; yeni bir durumu ortaya çıkarmış, iletişim ve teknolojik araçlarda ortaya çıkan gelişmeler, öğretim yöntemini de değiştirmiştir. Bilgisayar programları, e-posta ve elektronik hesaplayıcılar öğretim araçlarının değişmesine ve farklılaşmasına neden olmuştur.

Son olarak da **“eğitim araçlarında ortaya çıkan değişiklikler”**, nitelikli bir hizmet ve kaliteli bir üretimin önemini yitirmesine neden olmuştur. Nitelik yerine nicelik konusu gündeme gelmiştir. Sürekli olarak mühendis yetiştiren okulların açılması, nitelikli hizmet üretimini ve mühendisteki donanımı azaltmıştır. Alt yapısı ve öğretim kadroları yeterli olmayan üniversite sayısının artması, öğrenci sayısında da önemli ölçüde artış ortaya çıkarmıştır.

Ülkemizin gereksinimleri, iş olanakları ve istihdam politikaları dikkate alınmadan yeni inşaat mühendisliği bölümleri açılmıştır. Plansız programsız, öngörüsüz politikalarla açılan inşaat mühendisliği okulları; işsizlik, ücret düşüklüğü ve haksız rekabetin artmasına neden olmuştur. Bu durum inşaat mühendisliğine duyulan ilgiyi azaltmış, daha düşük nitelikte öğrencilerin seçtikleri bir alan haline gelmiştir. Yine öğretim üyesi sayısında ortaya çıkan artış, nitelikte ciddi bir düşüşün olmasını da gündeme getirmiştir.

Buraya kadar yazdıklarım değerlendirildiğinde; küresel güçlerin ve küresel sermayenin biçimlendirdiği eşitsiz ve adaletsiz bir dünyanın ortaya çıkması da **“mal ve hizmetlerin serbest dolaşımı”** noktasında yeni bir örgütlenmeyi, yeni bir anlayışı da gündeme getirmiştir.

Ayrıca ülkemizin inşaat sektöründeki kalitenin uluslararası düzlemde rekabet edebilir bir yere gelmesini sağlamak için, inşaat mühendisliği alanında varolan sorunları gidermek gibi bir görevi de ortaya koyuyor.

Açıkçası, **inşaat mühendisliği alanında varolan sorunların cevabını aramak için, ülkemiz ölçeğinde mesleğine duyarlı her meslektaşımızla -en geniş katılımı- sorunları tartışmak gerekiyor.**

Bu bağlamda İnşaat Mühendisleri Odası, projeci mühendislerin, şantiyede çalışan mühendislerin, kamu ve özel kesimde çalışan mühendislerin, kendi adına çalışan mühendislerin ve akademik alanda çalışan meslek insanlarının sıcak bir ortamda buluşmasını amaçlamıştır. Düzenlenmesi düşünülen ve programa alınan **“İnşaat Mühendisliği Kurultayı”**na hazırlık yapmak üzere 7 ilde (bölgede) çalıştay düzenlenmesini de kararlaştırmıştır.

İnşaat Mühendisleri Odası 42. Dönem Genel Kurulu'nda gündeme gelen ve 42. Dönem 1. Danışma Kurulu'nda konuşulan İnşaat Mühendisliği Kurultayı'nın Oda yönetim kurulumuz tarafından 7 çalıştayla beslenerek düzenlenmesine karar verilmesinin önemi açıktır. İstanbul'da ve 6 bölgede yapılacak çalıştayların sorunlarımızın katılımlı ve katılımcı bir ortamda irdelenerek analiz edilmesi, ortaya çıkan fikirlerin senteze ulaştırılması için bir çalışma ortamını da yaratacaktır. Bu kapsamda **mesleğimiz, meslek yaşamız, yönetmeliklerimiz ve inşaat mühendisliğinin sorunları(1); Odamız, mesleğimiz, işsizlik, istihdam, çalışma koşulları ve ücret politikalarındaki sorunlar(2); sürdürülebilir inşaat mühendisliği uygulamalarının yaygınlaştırılması ve benimsenmesi karşısındaki sorunlar(3) olmak üzere 3 ana başlıkta konuları tartışacağız.**

İstanbul çalıştayına yönelik olarak konuyu planladık, amacımızı belirledik, üç çalışma grubu oluşturduk. Çalışma gruplarının raporları çalıştayda tartışılacak. Umuyoruz ki bu raporlar daha da zenginleşecektir. Bu süreç aynı zamanda dinamik bir süreçtir. Kurultaya kadar, -hatta kurultay sonrasını da kapsayacak- dinamik bir süreç olacaktır. Bu kurultayın İnşaat Mühendisleri Odası'nın kurulduğu günden bu yana yapılacak ilk kurultay olması da, bu kurultayı daha da anlamlı kılmaktadır. Artık inşaat mühendisleri can ve mal güvenliğinin sağlanmasının yanında sağlıklı bir çevrenin yaratılmasını da gündemin baş köşesine koymak zorundadır. İnşaat mühendisleri; sürdürülebilir bir dünya yaratmak ve yaşam kalitesini artırmak amacıyla, yetkinlikle, işbirliği ile ve etik olarak **‘bir bilen’** olmak durumundadır.

- Günümüz dünyasında inşaat mühendisleri olarak **doğal çevrenin ve bize sunulan kaynakların koruyucuları olmalıyız.**
- Kamu kesiminde, özel kesimde, kendi iş yerimizde ve akademik alanda **yeni fikirlerin ve teknolojilerin yenilikçileri olmalıyız.**
- Ülkemiz açısından deprem başta olmak üzere, diğer **doğal olaylarının ve kazaların, teknolojik tehditlerin ortaya çıkaracağı tehlikelerin yaratacağı risklerin yöneticileri olmak durumundayız.**
- **Ülkemizin çevre ve alt yapı politikalarında planlayıcı ve tasarımcı olmak durumundayız.**

Ayrıca, **üretimlerimizin sosyal ve toplumsal bir içerikte olmasını sağlayacak tartışmaların ve karar oluşturma süreçlerinin her zaman liderleri olmak gibi bir görevimiz olduğunun bilincinde olmalıyız.**

“İnşaat mühendisleri; sürdürülebilir bir dünya yaratmak ve yaşam kalitesini artırmak amacıyla, yetkinlikle, işbirliği ile ve etik olarak ‘bir bilen’ olmak durumundadır”